

Styret i DNB Bank ASA
Konsernsekretariatet
Postboks 1600 Sentrum
0021 OSLO

VÅR REFERANSE
20/9936

DERES REFERANSE

UNNTATT OFFENTLIGHET
Offl. § 13 1. ledd, jf. fvl. § 13
1. ledd nr. 1-2

DATO
17.06.2021

Gjelder kun merkede avsnitt

Tilsynsrapport

Finanstilsynet gjennomførte tilsyn i DNB Bank ASA, divisjon Små og Mellomstore bedriftskunder (SME) 4. og 5. november 2020. Tilsynet var ledd i Finanstilsynets risikobaserte tilsynsvirksomhet. Gjennomgangen omfattet risikoeksponering på kredittområdet, styring og kontroll av kredittrisiko, samt enkelte forhold knyttet til virksomhetsstyring og operasjonell risiko. Tilsynet ble som følge av smitteverntiltak gjennomført digitalt.

Til grunn for tilsynsrapporten ligger Finanstilsynets foreløpige tilsynsrapport datert 19. februar og foretakets kommentarer til denne i brev av 3. mai 2021.

Finanstilsynet har følgende merknader etter tilsynet:

RISIKOEKSPONERING

Tapsavsetninger

Engasjementsvolum med vesentlig økning i kredittrisiko (trinn 2) økte betydelig i første halvår 2020. Den vesentligste delen av økningen fant sted i første kvartal. Mye av dette skyldtes et generelt påslag i forventet misligholdsansynlighet (PD) for å ta høyde for en forventet forverring. Finanstilsynet stilte i den foreløpige tilsynsrapporten spørsmål om hensiktsmessigheten av et mer differensiert påslag. I bankens svarbrev går det frem at bakgrunnen for den generelle justeringen var at banken anså at hensynet til differensiering var hensyntatt gjennom øvrige individuelle vurderinger og segmentspesifikke makroprognoser.

Porteføljekvalitet

Finanstilsynet viste i den foreløpige tilsynsrapporten til at det i 2020 var en økning i andelen av tapsutsatte og misligholdte engasjementer i divisjonen. Det var også en vesentlig økning i volumet av engasjementer i trinn 2. Porteføljekvaliteten fremsto imidlertid som stabil målt etter risikoklasse og andre risikomål. Finanstilsynet stilte i den foreløpige tilsynsrapporten spørsmål om banken i tilstrekkelig grad har identifisert negative utviklingstrekk i porteføljen. Finanstilsynet registrerer av bankens svarbrev at engasjementene i SME-porteføljen som hovedregel er gjenstand for årlig gjennomgang, og at engasjementer i angitte porteføljer automatisk rescores i bankens kredittscoremodeller. Klassifiseringen baseres blant annet på offisielle regnskaper og skjer ved bruk av IRB-godkjente modeller. Banken viser også til intern rutine for særskilt oppfølging av utsatte

kunder eller kunder med negativ utvikling (kunder på watchlist). Finanstilsynet understreker viktigheten av tidlig å kunne identifisere utviklingstrekk i porteføljen.

Enkeltengasjementer

Verdsettelse

Finanstilsynet pekte i den foreløpige tilsynsrapporten på at banken i flere av de gjennomgåtte engasjementene legger til grunn vurderinger som ikke er tilstrekkelig begrunnet, dokumentert eller fremstår som objektive. Finanstilsynet viste til at kapitalkravregelverket forutsetter at verddivurdering av sikkerhet i fast eiendom skal utføres av en intern eller ekstern verddivurderer som er uavhengig av kredittinnvilgelsen. Videre skal verdien overvåkes jevnlig. Kravet er minst årlig for næringseiendom og hvert tredje år for boligeiendom. Finanstilsynet reiste spørsmål ved etterlevelsen av bankens verdsettelsesrutiner, spesielt for verdsettelse av større næringseiendommer, og om bankens rutiner for verdsettelse oppfyller kravene i regelverket.

I bankens svarbrev omtales bankens metoder for verdsettelse og bankens erfaring med anvendelse av metodikken. Finanstilsynet kan ikke se at svarbrevet gjør rede for bankens etterlevelse av kapitalkravregelverkets bestemmelser. Finanstilsynet legger til grunn at banken endrer rutinene, jf. artikkel 208 (3) i kapitalkravsforordningen. Finanstilsynet viser ellers til EBA-retningslinjer for innvilgning og overvåking av lån.¹

Rente-, valuta- og råvarerisiko

Finanstilsynet viste i den foreløpige tilsynsrapporten til at kredittbehandlingen er et viktig grunnlag for bankens oppfølging av kredittrisiko for kundehandel i derivater. Finanstilsynets vurdering er at banken minimum ved hver årsfornyelse tydeligere bør vurdere og beslutte rammene for kundens handel i derivater, med vekt på kredittrisiko, sikkerheter og bankens oppfølging av kundeaktiviteten.

Risikoklassifisering og overstyringer

Finanstilsynet registrerte i den foreløpige tilsynsrapporten at det i flere kredittengasjementer var uklart hva som er faktisk risikoklasse. Dette kunne skyldes at risikoklassen var overstyrt og at engasjementet ikke var blitt rettidig fornyet. Manglende fornying av klassifiseringen øker usikkerheten om risikoen er riktig vurdert. Finanstilsynet viste til at banken kan vurdere å innføre incitament for å motvirke dette, for eksempel å sette risikoklassen i en mer konservativ retning når engasjementsfornyelsen ikke er gjennomført. Det er Finanstilsynets vurdering at banken bør vurdere sikkerhetsmekanismer knyttet til manglende fornyet vurdering av risikoklasse.

Finanstilsynet merket seg videre at det i enkelte av kredittengasjementene var lite informasjon om bakgrunn og vurderinger som lå bak overstyringene. Banken har benyttet overstyring med utgangspunkt i en simuleringsmodell. Finanstilsynet forventer at banken begrunner overstyringer og vurderer om de er forsvarlige.

Løpetid

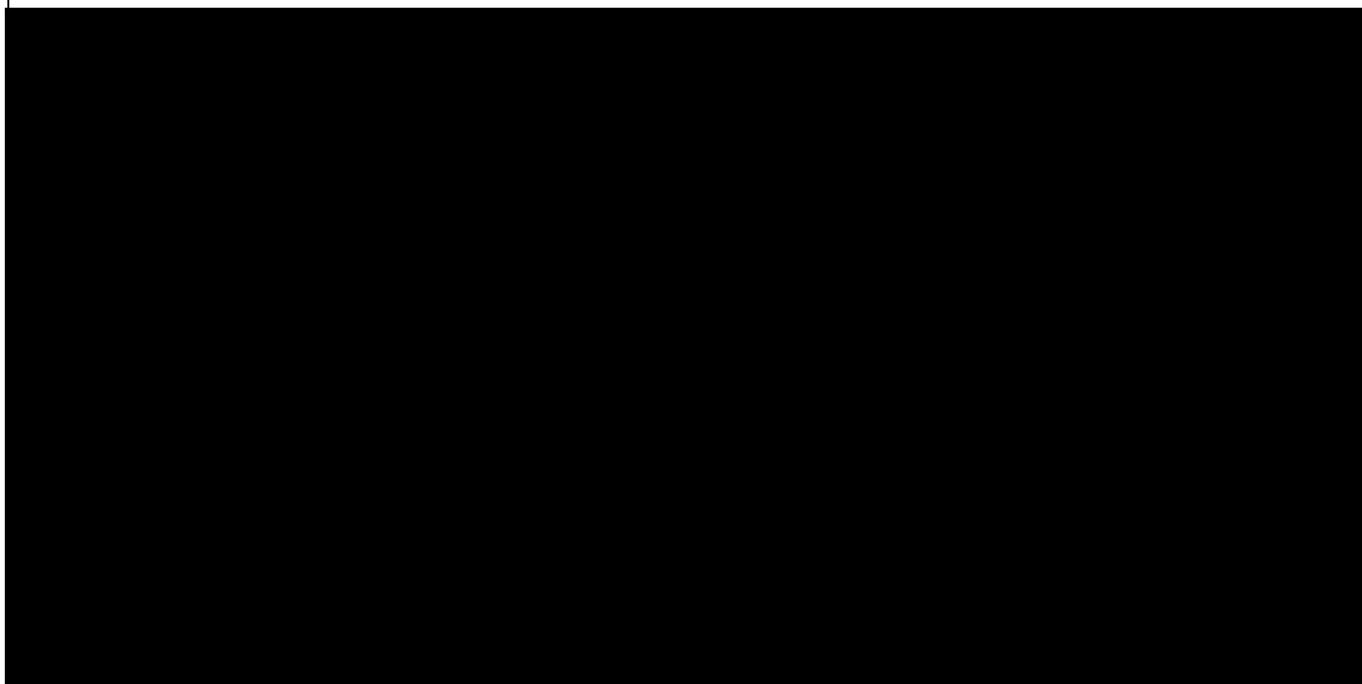
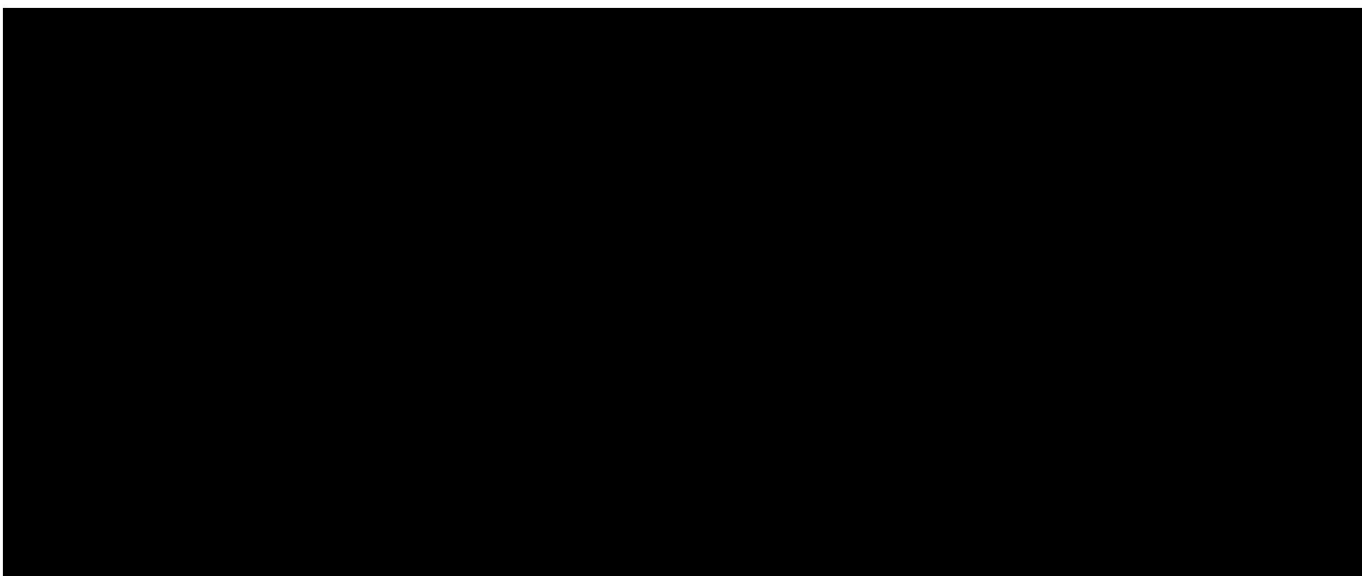
I kapitalkravregelverket reduseres kapitalkravet for lån med kort løpetid basert på at slike lån er mindre risikable enn lån med lengre løpetid. For at risikoen skal være redusert, må banken

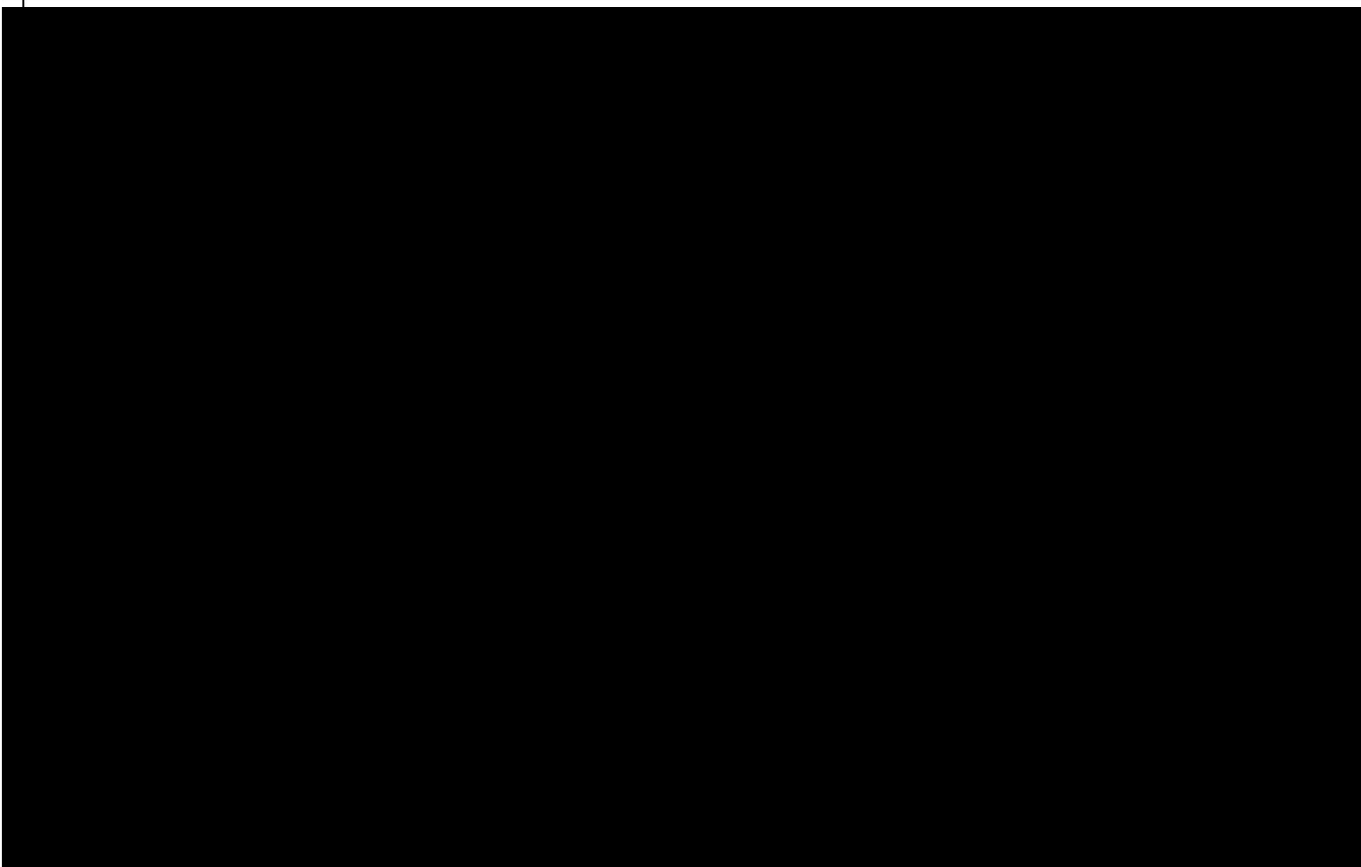
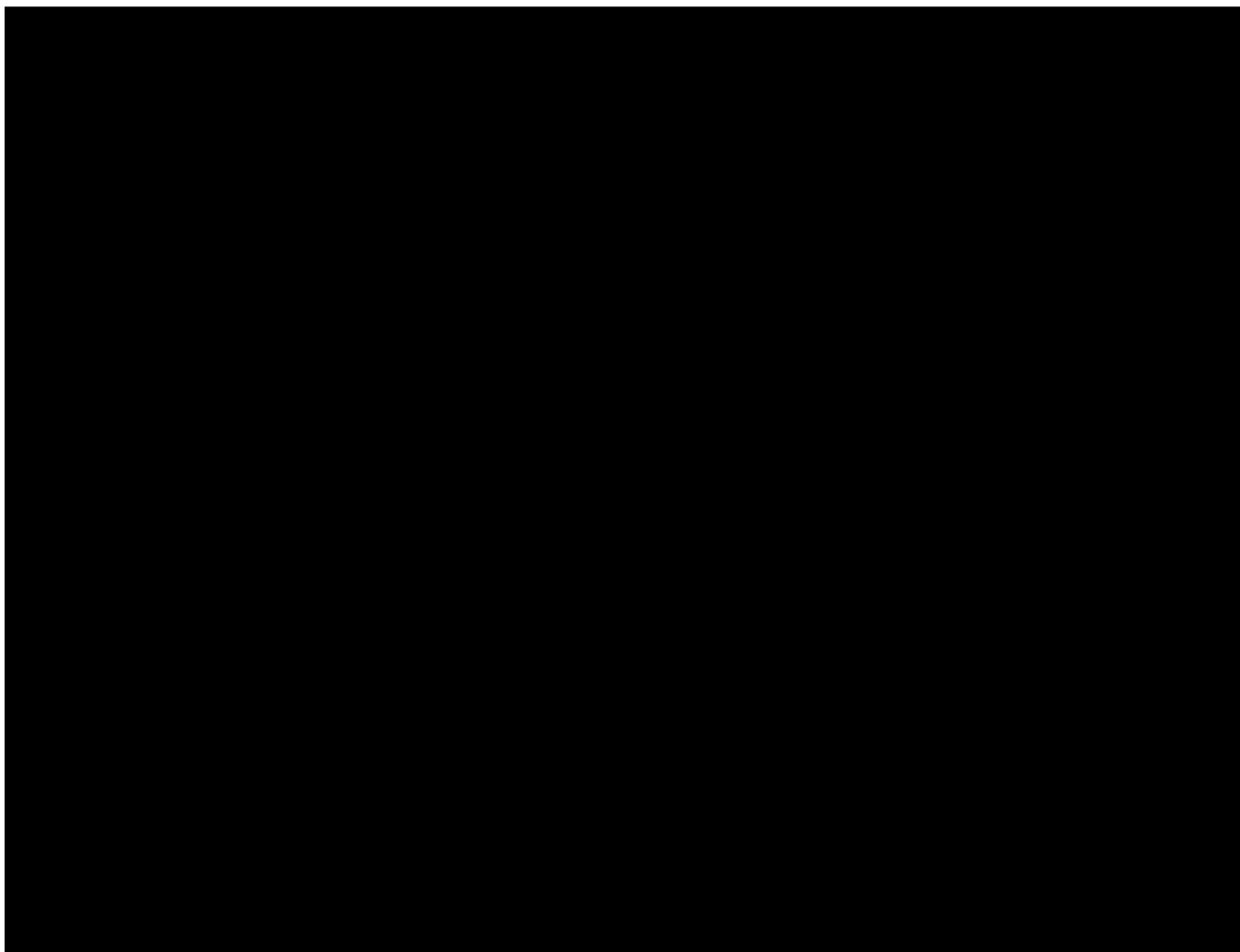
¹

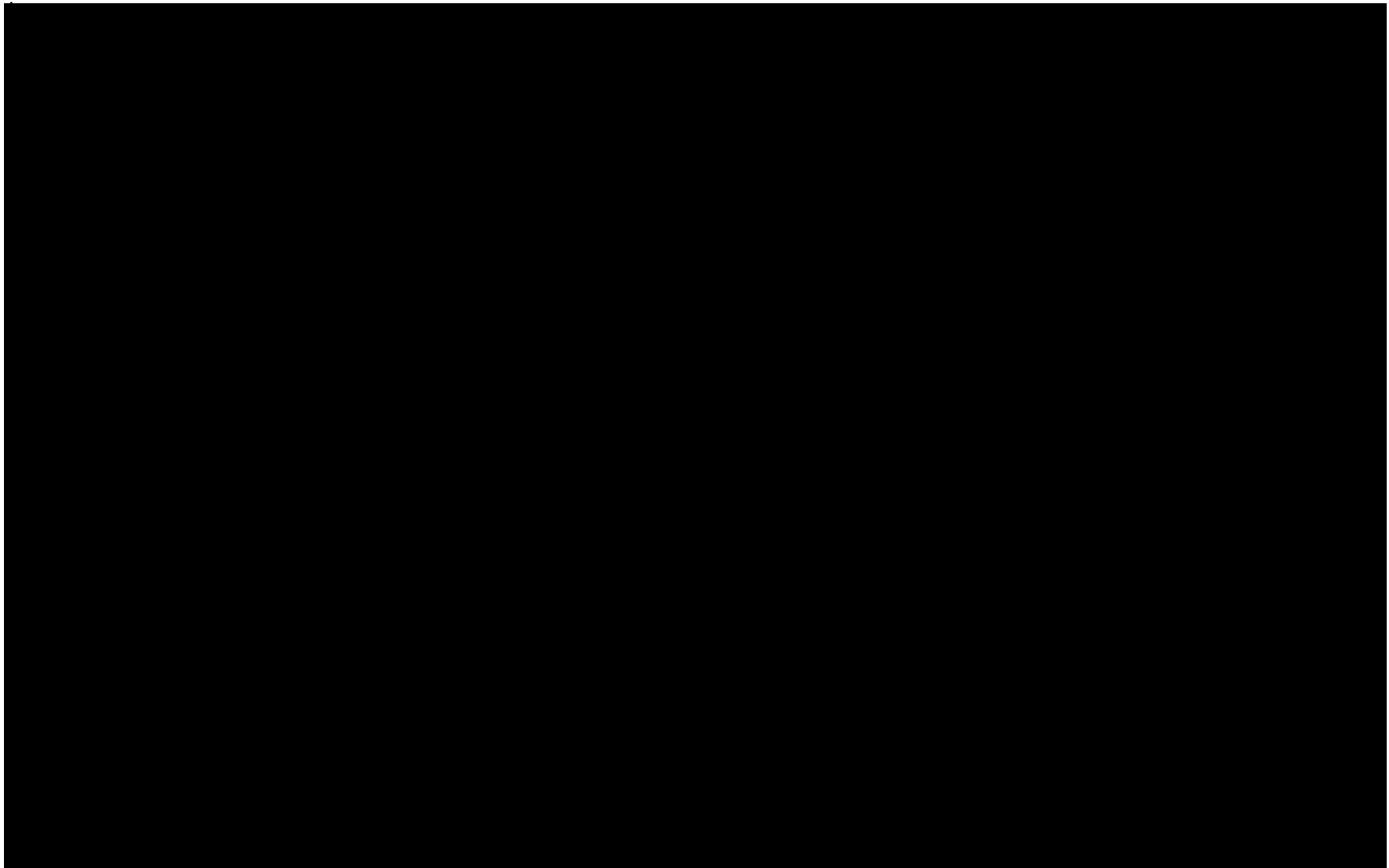
https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Guidelines/2020/Guidelines%20on%20loan%20origination%20and%20monitoring/884283/EBA%20GL%202020%2006%20Final%20Report%20on%20GL%20on%20loan%20origination%20and%20monitoring.pdf

reelt sett ha mulighet til å avslutte engasjementet ved utløpet av kontraktstiden. Finanstilsynet observerte under tilsynet at det i noen av de mottatte kredittsakene var gitt lån med kortere løpetider og som var forventet å skulle bli forlenget. Finanstilsynet viste i den foreløpige tilsynsrapporten til at dersom løpetiden reelt sett er lengre enn avtalt, vil engasjementene kunne bli rapportert som mindre risikable enn de reelt sett er, og kapitalbehovet vil dermed undervurderes.

Banken viser i sitt svar til at løpetiden på lånene er nedfelt i låneavtalene. Når løpetiden er kortere enn levetiden på det underliggende aktivum, er det et resultat av ønsket til kunden. Banken viser også til at endringer i markedet kan medføre et behov for å reforhandle lånevilkårene, og at et formelt forfall gir denne muligheten. Finanstilsynet vil likevel peke på at banken har en risiko for at låntaker ikke vil være i stand til å skaffe annen finansiering eller møte eventuelle strengere lånevilkår, og at banken må vurdere risikoen knyttet til kortsiktig finansiering i tilfeller der kunder reelt sett har et langsiktig lånebehov.

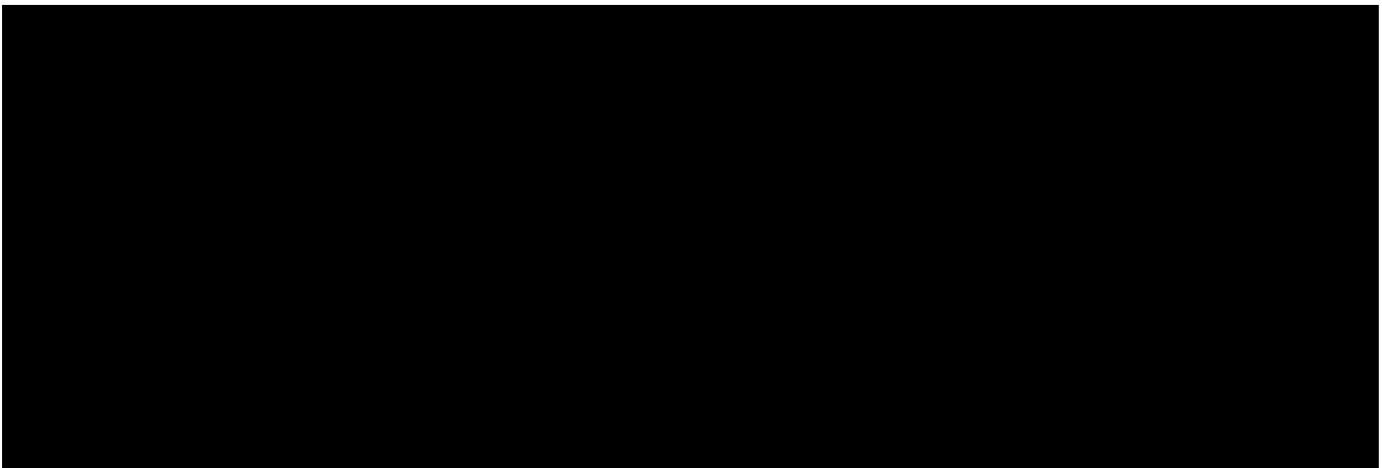

Finanstilsynet viste i den foreløpige tilsynsrapporten til bestemmelsene i lov og forskrift om statlig garantiordning for lån til små og mellomstore bedrifter, herunder vilkårene om akutt likviditetsmangel og lønnsomhet, og utelukkelse av bedrifter som har vært i vanskeligheter. Finanstilsynet legger til grunn at bankene dokumenterer hvilke forhold som er lagt til grunn i vurderingen av låntakers situasjon under normale markedsforhold, spesielt når utviklingen over tid har vært utfordrende, og særskilt vurderer situasjonen ved utgangen av 2019.

I den foreløpige tilsynsrapporten stilte Finanstilsynet spørsmål om banken burde ha dokumentert mer utdypende vurderingene både om låntakers økonomiske situasjon og mulige interessekonflikter ved å bevilge lånet under den statlige garantiordningen. Finanstilsynet merker seg bankens redegjørelse, herunder at vurderingene ble drøftet muntlig ved saksfremleggelsen, og at banken erkjenner at dette burde vært skriftlig dokumentert i kredittsaken.

OVERORDNET STYRING OG KONTROLL

Måling, rapportering og overvåking

Finanstilsynet viste i den foreløpige tilsynsrapporten til at divisjonen har en rekke møtepunkter både i forretningsområdet og med andre enheter i banken, særlig Risikostyring konsern, der vurderinger og beslutninger foretas. Etter Finanstilsynets vurdering er det viktig at banken dokumenterer viktige drøftelser og beslutninger gjennom møtereferater, som kan gi et godt grunnlag for oppfølging. Banken gjør i svarbrevet rede for endringer i rutinene.

Førstelinjens kontroller

Finanstilsynet har merket seg at kvalitetsrapporteringen ikke er integrert i divisjonens scorekort, som skal måle de viktigste parameterne for en helhetlig prestasjonsmåling av divisjonen. Finanstilsynet reiste i foreløpig tilsynsrapport spørsmål om en slik synliggjøring av kvalitetskontrollen ville styrke lederoppfølgingen. Banken redegjør i svarbrevet for at det er utarbeidet et system for gjennomføring, oppfølging og kvartalsvis rapportering av kvalitetskontroller. Regional rapport forankres i hvert regionledermøte før endelig rapport forankres i divisjonens ledergruppe, inkludert konkrete tiltakspunkter og handlingsplaner. Credit Quality følger opp tiltakspunktene og informerer om status hvert kvartal. Finanstilsynet noterer at banken vurderer å knytte kvalitetskontrollen til en konkret nøkkeltallsindikator (KPI) i målekortet.

Finanstilsynet reiste i den foreløpige tilsynsrapporten spørsmål om det kan bidra til å tydeliggjøre at det er kundedivisjonene som eier risikoene og har ansvaret for oppfølgingstiltak. Finanstilsynet merker seg fra bankens svar at det fra fjerde kvartal 2020 er etablert en ny rapportering der kundedivisjonene i Corporate Banking utarbeider egne rapporter for operasjonell risiko, som danner grunnlaget for Corporate Banking sin rapport. I tillegg vil det utarbeides risikorapport både for finansiell og ikke-finansiell risiko fra første kvartal 2021. Finanstilsynet legger til grunn at rapporten omhandler divisjonens risiko.

Lederbekreftelsen av internkontrollen

Finanstilsynet viste i foreløpig tilsynsrapport til at divisjonsdirektøren peker på at divisjonen har god kontroll på den operasjonelle risikoen innenfor kreditt, og stilte spørsmål hvorfor det ikke også gis en konkluderende evaluering av om kontrollen med antihvitvasking er tilfredsstillende. Finanstilsynet merker seg fra svarbrevet at banken bekrefter at Corporate Banking i internkontrollattestasjonen ikke har gjort en konkluderende evaluering av kontrollene med antihvitvasking isolert sett, men har notert at for 2021 skal alle Corporate Bankings nøkkelprosesser vurderes særskilt opp mot etterlevelsrisiko knyttet til AML. Finanstilsynet viser til at det er førstelinjen som er ansvarlig for etterlevelsrisikoen og understreker at lederne i førstelinjen må vurdere om kontrollhandlingene er hensiktsmessige.

Etterlevelsrisiko antihvitvasking (AML)

Finanstilsynet har i andre tilsynsmerknader til DNB etterlyst en tydeligere dokumentasjon av at vurderinger av AML-risikoen forankres når kredittbeslutninger fattes. Finanstilsynet ble under tilsynet orientert om status for arbeidet med antihvitvasking i kredittprosessene i Corporate Banking og spesielt i divisjon SME. Finanstilsynet noterte seg at i tredje kvartal 2020 innførte divisjonen en ny rutine med å inkludere en sammenfattende vurdering av AML-risikoen i kredittmemoene. Det er bankens kundeansvarlige som har ansvaret for å vurdere og følge opp kundens AML-risiko. Kundeansvarlige arbeider sammen med regionale AML-spesialister om denne vurderingen. Finanstilsynet har notert at banken ga uttrykk for at den nye rutinen har bidratt til å styrke forståelsen, forankringen og oppfølgingen av AML-risiko i kundefront.

STYRING OG KONTROLL AV KREDITTRISIKO

Rammesetting og rapportering

Finanstilsynet noterte under tilsynet at segmentet Storkunde ikke er inkludert i divisjonens segmentrapportering i risikorapporteringen. For rammesettingen totalt noterte Finanstilsynet at divisjonen både har delrammer for de ulike segmentene og en fellesramme. Det ble reist spørsmål om rammesettingen er hensiktsmessig og om hvilken av de to rammetypene som skal vektlegges i styringen og i rapporteringen.

Rapportering og overvåking

Finanstilsynet noterte i endelig tilsynsrapport 19. november 2018 fra stedlig tilsyn i forretningsområdet Bedriftsmarked at banken, som ledd i overvåkingen av kredittrisiko, ville vurdere løsninger for å inkludere engasjementer med betalingslettelse (forbearance) i risikorapporteringen. Finanstilsynet merker seg at rapportering og oppfølging av betalingslettelse ennå ikke inngår i divisjonens risikorapportering. Finanstilsynet pekte derfor i den foreløpige tilsynsrapporten på at overvåking av engasjementer med betalingslettelse er viktig i engasjementsoppfølgingen og porteføljestyringen, og la til grunn at banken prioriterte dette arbeidet.

Banken opplyser i svarbrevet at det arbeides med løsninger for å merke betalingslettelse (forbearance) på produktnivå. Forbedrede systemrutiner er implementert, og banken vil søke å innarbeide en oversikt over forbearance i førstelinjens risikoreport. Finanstilsynet forventer at banken snart får på plass en tilfredsstillende rapportering og oppfølging av betalingslettelse i risikoreporteringen.

Finanstilsynet stilte i den foreløpige tilsynsrapporten spørsmål om det til en del av de interne rapportene bør følge kvalitative vurderinger av utviklingstrekk og forhold som krever avklaring. Det fremgår av bankens svar at kvalitative vurderinger og utviklingstrekk i større grad vil fremkomme i risikoreporteringen for førstelinjen.

Oppfølging av rente-, valuta og råvarerisiko

I den foreløpige tilsynsrapporten ble det pekt på at divisjonens risikoeksponering gjennom kundehandel i derivater bør følges og rapporteres også i divisjonens risikoreport. Finanstilsynet noterer fra svarbrevet at banken arbeider med hvordan dette kan fremstilles i førstelinjens risikoreport.

Analysér og stresstester

Under tilsynet ble det opplyst at banken i 2020 la opp til porteføljestresstester på bransjesegmenter, og at stresstestene skulle inkludere små, mellomstore og store bedriftskunder, og at de skulle, sammen med bransjeoppdatering og de tilhørende største bedriftskundene, presenteres for styret. På grunn av covid-19 ble disse porteføljestresstestene satt på vent. Finanstilsynet noterer fra svarbrevet at dette arbeidet gjenopptas i 2021, med planlagte stresstester i både Corporate Banking og i forretningsområde Personmarked.

Bransjerapporter, ESG og akseptable risikokriterier

Finanstilsynet stilte i den foreløpige tilsynsrapporten spørsmål om banken i oppdatering av bransjerapportene og akseptable risikokriterier (ARK) bør samordne strategier, bransjerapporter med tilhørende ARK og ESG-retningslinjer til et mer enhetlig og derved lettere tilgjengelig rammeverk. Det fremgår av bankens svar at bankens kredittregelverk er revidert, med nytt innhold som på en oversiktlig måte gir oversikt over samfunnsansvar. ARK er også innarbeidet i kredittregelverket, og bransjerapportene er nå erstattet med mer dynamiske "Sector Outlooks". Finanstilsynet understreker viktigheten av å påse en mer systematisk anvendelse av ARK og bransjerapporter i divisjonens kredittsaker.

Klimarisiko og bærekraft

Det fremgikk av foreløpig tilsynsrapport at Finanstilsynet vurderer at DNB har et forbedringspotensial når det gjelder vurdering av ESG-risiko og klimarisiko spesielt. Finanstilsynet forventer at bankene foretar en vurdering av både overgangsrisiko og fysisk risiko som en del av sin kredittrisikovurdering.

I svarbrevet redegjør banken for tiltak som nylig er iverksatt. Et nytt ESG-risikovurderingsverktøy ble innført 1. mars 2021. Verktøyet tar utgangspunkt i kundens ESG-eksponering. Gjennom en rekke vurderingskriterier på områdene klima, miljø, sosiale forhold og virksomhetsstyring vurderes kundens håndtering av ESG-risiko. Finanstilsynet har notert at det for kunder i bransjer som har medium, høy eller indirekte klimarisiko-eksponering stilles flere klimarelaterte spørsmål, avhengig av størrelse på kunde/engasjement, og at oppsummeringen av ESG-risikoen fremstilles i kredittsaken. Verktøyet er under implementering, og det noteres at det arbeides videre med å utvikle og forbedre ESG i bankens risikovurderingsverktøy.

Credit Risk Review (CRR) – etterkontroll andre linje kredittstyring konsern

Credit Risk Review (CRR) er en seksjon i Kredittstyring Konsern som foretar etterkontroll av bevilgninger. Finanstilsynet merker seg fra bankens svar at segment Storkunde i SME har fått økt oppmerksomhet og vurderes fulgt godt opp i andrelinjekontrollen etter at det fra og med 2019 ble utarbeidet en egen standard og reviderte instruksjer for CRR.

Kopi av denne tilsynsrapporten bes sendt bankens valgte revisor.

For Finanstilsynet

Linda Støle Hårstad
seksjonssjef

Finn Ove Arnestad
tilsynsrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.